

The Importance of Designing Green Areas for an Agritourism Farm Based on an Example in Silginy

Iwona Połucha, Kinga Hackiewicz, Emilia Marks

Znaczenie zagospodarowania terenów zieleni w kształtowaniu oferty agroturystycznej na przykładzie gospodarstwa w Silginach

Key words: agritourism, countryside, greenery, design concept, horseback riding, recreation, rural areas

Introduction

*"Flowers are as common in the country as people are in London"*¹.

The tourist appeal of an agritourism business is closely linked to the accompanying facilities that are available on the premises and in the surrounding area of a particular site. The green areas on a farm should meet the needs of potential visitors to the greatest extent possible. If the farm premises are appropriately developed, this can encourage tourists to choose a particular site and makes it easier to run an agritourism business. The farm premises should be categorized into functional zones:

- a. agricultural production – areas that are utilized on the farm and include orchards, vegetable gardens, herb gardens, and ponds;
- b. landscaping – areas that provide aesthetic value and security and includes front gardens, water ponds and fountains, flower beds, and plant arrangements of shrubs and trees;
- c. passageways – areas that link the property into a single whole, includes pathways, parking lots, hedges, etc.;
- d. recreational – areas like gazebos, bonfire pits, fields for sporting

activities, playgrounds, and lawns [Marks et al. 2003].

This paper presents a design concept for developing the property on a farm which could be conducive to an agritourism business in future because of the facilities for horses there. The farm premises can be utilized in new ways by developing the green areas. This study was based on a site in the village of Silginy in the municipality of Barciany. The overall aim of the study was to present a design to adapt the farm premises for use in an agritourism business that meets the needs and expectations of tourists interested in combining recreation and horseback riding. The design concept would enable the site to serve as a modern agritourism enterprise.

Research methodology

Site studies were conducted to facilitate the design work, and cartographic materials and documentation was collected for the study area and pertinent surrounding areas. The initial work included an interview with the owner of the farm to find out his expectations for developing the green areas and to obtain relevant information on the farm operations. During the interview the owner was presented with successful examples of agritourism facilities in rural areas.

The site studies involved taking photographic documentation of the area, taking a detailed inventory of

Słowa kluczowe: agroturystyka, wieś, zieleń, koncepcja projektowa, jazda konna, rekreacja, obszary wiejskie

Wprowadzenie

„Przyroda jest tak pospolita na wsi, jak ludzie w mieście”¹.

Atrakcyjność oferty agroturystycznej ma ścisły związek z bazą towarzyszącą udostępnianą turystom w otoczeniu odwiedzanego obiektu. Tereny zieleni w zagrodzie powinny zaspokajać możliwie jak najwięcej potrzeb potencjalnych gości. Prawidłowo zagospodarowany teren zagrody zachęca turystów do wyboru obiektu i ułatwia prowadzenie działalności agroturystycznej. W gospodarstwie należy uwzględnić podział na podstawowe strefy funkcjonalne:

- a. strefa produkcyjna – pełni funkcję użytkową, należą do niej m.in. sad owocowy, warzywnik, ogród zielarski, stawy;
- b. strefa ozdobna – spełnia funkcję estetyczną i ochronną, występują w niej np. przedogródki, oczka wodne i fontanny, kwietniki, kompozycje drzew i krzewów;
- c. strefa komunikacyjna – łącząca w całość pozostałe strefy, w jej skład wchodzi np. ciągi komunikacyjne, miejsca parkingowe, żywopłoty itp.;
- d. strefa rekreacyjna – część wypoczynkowa, obejmująca m.in. altany, miejsce na ognisko, boiska, plac zabaw, trawniki [Marks i in. 2003].

W artykule zaprezentowano propozycję zagospodarowania terenu wybranego gospodarstwa, które z uwagi na hodowlę koni może w przyszłości stać się obiektem agroturystycznym. Zagroda może pełnić nowe funkcje dzięki przystosowaniu terenu zieleni. Przedmiotem opracowania była działka położona we wsi Silginy, w gminie Barciany. Zasadniczym celem badań było przedstawienie propozycji przystosowania zagrody do pełnienia funkcji agroturystycznej z uwzględnieniem potrzeb i wymagań gości zainteresowanych wypoczynkiem powiązany z jazdą konną. Koncepcja projektowa umożliwia nadanie temu obiektowi funkcji współczesnego przedsięwzięcia agroturystycznego.

Metodyka badań

Na potrzeby prac projektowych wykonano badania terenowe oraz zgromadzono materiały kartograficzne i dokumentacyjne dotyczące terenu opracowania i jego okolic. Badania wstępne obejmowały wywiad z właścicielem obiektu, na którego podstawie poznano jego oczekiwania w zakresie zagospodarowania terenu zieleni oraz pozyskano cenne informacje dotyczące funkcjonowania gospodarstwa. W trakcie wywiadu przedstawiono gospodarzowi inspiracje nawiązujące do funkcjonujących obiektów turystycznych na obszarach wiejskich.

Badania terenowe polegały na zgromadzeniu dokumentacji fotograficznej badanego obszaru, przeprowadzeniu szczegółowej inwentaryzacji roślinności i wykonaniu badań glebowych. Następnie poddano waloryzacji drzewostan i istniejące elementy zagospodarowania terenu. Ponadto dokonano analizy krajobrazowej, która obejmowała wyznaczenie punktów i osi widokowych w obrębie badanego terenu. Rozpoznano również atrakcyjność wybranego obszaru przyszłej działalności agroturystycznej podczas wypraw konnych po okolicach.

Prace kameralne miały na celu stworzenie koncepcji projektowej badanego terenu na potrzeby gospodarstwa agroturystycznego oraz opracowanie projektu technicznego zieleni. W graficznym opracowaniu inwentaryzacji przedstawiono aktualną sytuację badanego terenu z uwzględnieniem roślinności, nawierzchni, budynków, linii wysokiego napięcia, studni, a także wymiarów tych elementów.

Kolejnym etapem było przedstawienie w formie tabelarycznej i graficznej wyników waloryzacji. Kolorami oznaczono poszczególne klasy drzew istniejących na badanym terenie. Klasa I obejmuje najbardziej wartościowe drzewa, które charakteryzują się wysokimi walorami estetycznymi, zadowalającym stanem zdrowotnym oraz są w średnim wieku. Nie wymagają one ingerencji oraz przekształcania. Klasa II oznacza średnią wartość drzew, potrzebują-

the existing vegetation and conducting soil examinations. Next, an evaluation was made of the existing tree stand and other elements in use on the farm. In addition, landscape analysis was conducted which included determining the viewpoints and panoramic views around the studied area. An assessment was also made of the tourist appeal of the selected area for developing a future agritourism business that features horseback riding tours of nearby areas.

Desk work involved the development of the design concept for the studied farm that would meet the needs of agritourism and a technical design for developing the green areas. The graphic images of the inventoried area show the existing elements and dimensions of vegetation, surfaces, buildings, high voltage power lines, and wells.

The next step was to present the evaluation of the site in tabular and graphic form with particular classes of trees marked in color. Class I indicates the most valuable trees based on high aesthetic value, satisfactory health and age of the tree. Trees in this category do not require special care or treatment. Class II are trees of medium value that need to have branches trimmed or dead branches removed. Class III are trees that have the lowest value and that should be tended to or removed for aesthetic reasons or because they are not healthy.

An important next step was to divide the farm area up into function-

al zones to facilitate the development of the design concept and detailed technical designs of the greenery. The designs for the playground took into account both the safety requirements as specified in the guidelines on playground equipment [PN-EN 1176-1:2009] and playground surfacing [PN-EN 1177:2009] and the selection of safe plant species [Yearley, Berliński 2008].

Numerous activities were involved in the design work including:

- making sketches of the proposed layout;
- doing detailed drawings of the concept and individual elements;
- selecting plants and presenting them in chart form;
- developing the technical design of the proposed greenery with dimensions of particular elements, detailed outlines of trees and shrubs and planned areas of grass lawn;
- preparing 3D drawings of selected design elements using SketchUp software.

Characteristics of the study area

This study was done on a site on the outskirts of the village of Silginy, 15 km away from the administrative center of the municipality of Barciany. The site is located in the county of Kętrzyn, in the north-eastern part of the Warmińsko-Mazurskie voivodeship. The physical-geographic divi-

sion of Poland by Kondracki places the studied site in the Sępopol Plane, which is a vast basin which rises 80 to 100 m above sea level and drops in the center to 40 to 50 m above sea level [Kondracki 1998].

The municipality of Barciany is in an area with a great deal of tourist appeal because of its environmental, historical and cultural value. There is a lot of natural beauty in the forested regions, one of which is located in the north-eastern part of the village of Silginy and which is called the Koczta Forest after a settler that used to live on the edge of the forest. Another area located on the north-west side of the village is called the Hayna Forest, which was formerly called in German "Pfarr-Wald" meaning the parson's forest. There are numerous paths in the forests that could be used for hiking, cycling or horseback riding.

The winding Liwna and Guber rivers are important landscape features in the region. Ten km from Silginy is the largest body of water in the area, the picturesque Arklickie Lake, which covers an area of about 60 ha. The village of Mołtajny is situated on the north shore of the lake, and the old palace grounds in Arklity are along the western shore. There is an island on the lake which was the site of a settlement built by a western Baltic tribe that dates back to the 6th century BC [*Website of the Barciany Municipal Administration Office*, access on 15.01.12].

The proximity of the nature preserve at Oświn Lake, known as the

cych takich zabiegów jak przycięcie gałęzi czy usunięcie suszu. Klasa III dotyczy drzew o najniższej wartości, które należy przekształcić lub usunąć ze względów estetycznych i z uwagi na złą kondycję zdrowotną.

Ważnym elementem badań był podział terenu na strefy funkcjonalne, który ułatwił opracowanie koncepcji projektowej oraz projektu technicznego zieleni. W aranżacji placu zabaw uwzględniono wymogi bezpieczeństwa, kierując się wytycznymi dotyczącymi ich wyposażenia [PN-EN 1176-1:2009] i nawierzchni [PN-EN 1177:2009], a także doboru bezpiecznych gatunków roślin [Yearley, Berliński 2008].

Na koncepcję projektową składało się szereg czynności, w tym:

- wykonanie wstępnych szkiców przedstawiających proponowany układ kompozycyjny;
- szczegółowe rozrysowanie koncepcji oraz jej konkretnych elementów;
- dobór roślinności i jej wykaz w formie tabelarycznej;
- opracowanie projektu technicznego zieleni z uwzględnieniem wymiarowanych elementów, szczegółowego obrysu drzew i krzewów, powierzchni trawników;
- sporządzenie trójwymiarowych wizualizacji wybranych elementów koncepcji projektowej w programie SketchUp.

Charakterystyka obszaru badań

Opracowanie dotyczy działki położonej w peryferyjnej części wsi Silginy, oddalonej 15 km od centrum administracyjnego gminy Barciany. Znajduje się ona w powiecie kętrzyńskim, w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski według Kondrackiego badany teren jest usytuowany na Równinie Sępolskiej, która stanowi rozległą nieckę wznoszącą się do 80–100 m n.p.m. i obniżającą się ku środkowi do 40–50 m n.p.m. [Kondracki 1998].

Gmina Barciany to obszar atrakcyjny turystycznie z uwagi na występowanie cennych elementów środowiska, zarówno przyrodniczych, jak i historyczno-kulturowych. Przykładem walorów przyrodniczych są kompleksy leśne, pośród których pierwszy jest usytuowany w północno-wschodniej części wsi Silginy i jest nazywany lasem Koczty (nazwa pochodzi od nazwiska osadnika mieszkającego niegdyś na jego skraju). Kolejny, znajdujący się w północno-zachodniej części miejscowości, nosi nazwę Hajny (dawna nazwa niemiecka to Pfarr-Wald, co oznacza las proboszcza). W lasach występują liczne ścieżki, po których można poruszać się rowerem, pieszo czy też konno.

Ważnymi elementami krajobrazu w gminie są meandrujące

rzeki – Liwna i Guber. W odległości 10 km od wsi Silginy znajduje się największy zbiornik wodny na tym obszarze – malownicze Jezioro Arklickie o powierzchni około 60 ha. Na północnym brzegu jeziora położona jest wieś Mołtajny, natomiast na jego zachodnim brzegu – dawny park pałacu w Arklitach. Znajdująca się tutaj wyspa była w VI w. p.n.e. nawodną osadą wybudowaną przez ludność, tzw. kultury kurhanów zachodnio-bałtyckich [Strona Urzędu... dostęp 15.01.12].

Na atrakcyjność turystyczną okolic badanego gospodarstwa ma wpływ bliskość rezerwatu przyrody Jeziora Oświn (Jeziora Siedmiu Wysp). Jest on usytuowany na terenie nadleśnictw Borki i Srokowo, został utworzony w celu ochrony gniazdującego ptactwa wodnego i błotnego oraz szaty roślinnej. W 1984 r. wpisano go na listę obszarów wodno-błotnych o znaczeniu międzynarodowym, a w 1998 r. na europejską listę ostoi ptasich. Na półwyspie Zielony Ostrów występują też koniki polskie, które egzystują w naturalnych warunkach [Jezioro Oświn... dostęp 10.12.12].

Gmina Barciany wyróżnia się walorami historyczno-kulturowymi, do których należą pałace i dwory. Przykładem jest pałac z XVIII w. w miejscowości Drogosze, oddalony o 10 km od badanej wsi. Budynek pałacowy znajduje się w otoczeniu parku, w którym rosną zabytkowe dęby. Równie interesujący, ale zdezastrowany obiekt to XVIII-wieczny

Lake of Seven Islands, enhances the tourist appeal of the studied farm site. This preserve belongs to the Borki and Srokowo department of forest resources, and it was established to protect wetland birds and vegetation. In 1984, it was entered onto the international registry of wetlands and in 1998 it was added to the European registry of bird habitats. There are also native Polish horses that live in the wild on the Zielony Ostrów peninsula [Jezioro Oświn..., access on 10.12.12].

The municipality of Barciany is known for its historical and cultural value as can be found in the palaces and manor houses, one example being the 18th century palace in Drogo-sze 10 km away from Silginy. The palace sits on an estate park surrounded by historic oak trees. The 18th century palace in Silginy is of equal interest, although it is in a greatly deteriorated state. The palace was built in 1836 and was situated on a former landscape park. Similar historical sites can be found in the villages of Kolkiejmy, Mołtajny, Wielewo and Rodele [Pałace i dworki, access on 27.10.10].

Those fond of rural traditions can find numerous inns in the region offering Polish, Ukrainian or German cuisine as well as dishes made from local game. Local farms often sell regional handicrafts like embroidered tablecloths, woodworking or blacksmith crafts. The owner of the farm in this study works as a blacksmith.

Features of the studied farm

The study area is on a farm that specializes in breeding horses and horseback riding. There are 5 horses currently being stabled. The farm owner has worked for years shoeing horses in Poland and neighbouring countries. He is also a professional jockey trainer.

The farm property has two buildings – a house and a farm building. The house was built in 1936 and needs a new façade. There is an old orchard on the front of the property and a currently undeveloped plot of land behind the farm building, part of which is used as an autumn-winter pasture for the horses. The owner plans to move the pasture to a neighbouring rented lot. Half of the farm building is fitted as a horse breeding stable with 5 boxes that each occupy about 12 m².

The farm location is easy to get to and offers respite from the hustle and bustle of city life. There are many attractions for potential tourists in the nearby forests, riverside areas and historical sites. Owing to the convenient location and proximity to natural and cultural points of interest, the farm could be developed for agritourism using the existing assets as the basis for developing tourist facilities.

The fact that there are horses on the farm is an exceptional advantage, since horses are known to be excellent animals for mitigating stress and

negative emotion. Horseback riding has a favourable impact on overall development, physical fitness and mental health. Horseback riding excursions could be offered in summer and horse-drawn sleigh rides in winter. Additionally, the farm owner is qualified to conduct hippotherapy, which represents an additional benefit that could provide opportunities for programs for disabled children.

Current condition of the farm

The studied property is listed at lot number 7 in the village of Silginy with an area of approximately 1800 m². Several years ago the owner extended the farm by leasing additional land, and the total area included in the project design now covers 6240 m². A study was made of the overall farm area, noting individual building and elements on the farm. The results are listed in Table 1.

Inventory of existing vegetation

The existing vegetation currently includes 53 specimens of trees and 9 specimens of shrubs. Figure 1 shows the proportion of trees in the total population divided into 3 groups: fruit trees, deciduous trees and coniferous trees.

An analysis of the inventory taken shows that the tree stand on the

pałac usytuowany w samych Silginach. Obiekt wybudowany w 1836 r. otoczony jest starym parkiem krajobrazowym. Podobne obiekty historyczne znajdują się w Kolkiejmach, Mołtajnach, Wielewie i Rodelach [Pałace i dworki, dostęp 27.10.10].

Miłośnicy wiejskiej tradycji znajdą w regionie karczmy oferujące dania kuchni polskiej, ukraińskiej, niemieckiej, a nawet myśliwskiej. W gospodarstwach jest możliwość kupna oryginalnych wyrobów miejscowego rękodzieła (haftowane obrusy, serwety, pamiątki z drewna czy wyroby związane z kowalstwem artystycznym, którym zajmuje się sam właściciel badanego gospodarstwa).

Specyfika badanego gospodarstwa

Teren opracowania znajduje się w gospodarstwie, specjalizującym się w hodowli koni i jeździectwie. Obecnie hodowanych jest tutaj 5 koni. Właściciel gospodarstwa od lat zajmuje się podkuwaniem koni zarówno w Polsce, jak i w krajach sąsiednich. Jest także specjalistą w dziedzinie treningu sportowego jeźdźców.

Na terenie działki znajdują się dwa budynki, dom mieszkalny oraz budynek gospodarczy. Dom został wybudowany w 1936 r. i wymaga odnowienia elewacji. W części frontowej posesji usytuowano stary sad, natomiast część znajdująca się za budynkiem gospodarczym nie jest

obecnie zagospodarowana. Znajduje się tam jesienno-zimowe pastwisko dla koni, które właściciel planuje przenieść na sąsiedni, wydzierżawiony przez niego teren. Budynek gospodarczy jest w połowie dostosowany do hodowli koni, znajduje się tutaj stajnia z 5 boksami, z których każdy zajmuje powierzchnię około 12 m².

Położenie gospodarstwa daje możliwość bezproblemowego dojazdu oraz odpoczynku od miejskiego zgiełku. Bliskie sąsiedztwo lasu, rzeki oraz obiektów historycznych stwarza wiele możliwości potencjalnym turystom. Dzięki dogodnemu położeniu oraz bliskości komponentów posiadających istotne walory przyrodnicze i kulturowe gospodarstwo można przystosować na potrzeby agroturystyki, wówczas jego zaplecze stanie się naturalną bazą rozwoju tej formy turystyki.

Obecność w gospodarstwie koni, należących do zwierząt, które znakomicie rozładują stres i emocje, jest ogromnym atutem badanej zagrody. Jazda konna korzystnie wpływa na prawidłowy rozwój, kondycję fizyczną oraz stan psychiczny. W zimie mogą być organizowane kuligi, a latem rajdy konne. Ponadto właściciel terenu posiada kwalifikacje do prowadzenia hipoterapii, co jest dodatkowym atutem i stwarza możliwość przygotowania oferty dla dzieci niepełnosprawnych.

Opis stanu istniejącego

Obszar badań obejmuje działkę nr 7 we wsi Silginy, której powierzchnia wynosiła około 1800 m², jednak kilka lat temu została powiększona przez właściciela poprzez dzierżawę. Całkowita powierzchnia projektowanego terenu wynosiła 6240 m². W wyniku badań ustalono orientacyjną powierzchnię zajmowaną przez poszczególne obiekty i elementy występujące na terenie gospodarstwa. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli 1.

Inwentaryzacja roślinności istniejącej

Roślinność istniejącą reprezentują obecnie 53 sztuki drzew oraz 9 sztuk krzewów. Na rycinie 1 przedstawiono udział poszczególnych grup drzew w ogólnej liczbie roślin drzewiastych. Podzielone one zostały na 3 grupy: drzewa owocowe, drzewa liściaste oraz drzewa iglaste.

Analiza wyników inwentaryzacji wykazała, że drzewostan występujący w gospodarstwie charakteryzuje się przewagą rodzimych gatunków roślin. Udział poszczególnych gatunków drzew i krzewów w ogólnej liczbie roślin obrazuje ryciną 2.

Table 1. Proportion of particular elements on the total property area

Tabela 1. Udział wybranych elementów w ogólnej powierzchni działki

No. Lp.	Type of element Rodzaj elementu	Area Powierzchnia [m ²]	Area Powierzchnia [%]
1.	Farm house Budynek mieszkalny	137.50	2.2
2.	Farm building Budynek gospodarczy	360.00	5.77
3.	Lawn Trawnik	3797.66	60.86
4.	Vegetation (trees and shrubs) Roślinność (drzewa i krzewy)	1392.83	22.32
5.	Vegetable garden Warzywnik	99.40	1.59
6.	Concrete borders and paths Betonowe opaski i ścieżka	135.60	2.17
7.	Sandy area Podłoże piaszczyste	318.00	5.10
TOTAL – OGÓŁEM		6240.00	100

Source: own work based on site surveys

Źródło: opracowanie własne na podstawie wykonanych pomiarów

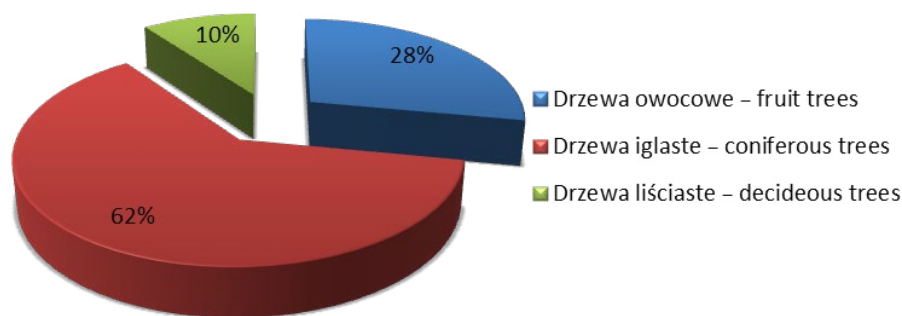

Fig. 1. Types of trees on the studied farm

Source: own work based on an inventory taken

Ryc. 1. Struktura drzew w badanym gospodarstwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji

farm features a predominance of native plant species. The proportion of particular species of trees and shrubs out of the total population is shown in Figure 2.

Assessment of the tree stand and existing surfaces

Conducting an assessment of the existing tree stand made it easier to prepare guidelines for the design concept and further development of greenery on the studied area and take decisions on particular trees to be removed. The following conclusions were based on the assessment:

- most of the trees on the property are of average aesthetic value,
- the majority of trees are less than 15 years old,
- the health of most of the tree specimens is good, showing no disease or infestation of pests,
- the majority of trees belong to class II – average.

The general classification of trees is shown in Figure 3. On consent of the farm owner, 3 sick trees that are less than 10 years old were indicated for removal: a broad-leaved lime (*Tilia platyphyllos*), European ash (*Fraxinus excelsior*) and mountain ash (*Sorbus aucuparia*). In addition, 24 of the 31 specimens of Norwegian spruce (*Picea abies*) on the farm will be moved to the land leased for pas-

Waloryzacja drzewostanu i ocena nawierzchni

Przeprowadzenie waloryzacji drzewostanu ułatwiło sprecyzowanie wytycznych do koncepcji projektowej i dalszego kształtowania zieleni na badanym terenie oraz podjęcie decyzji dotyczącej usunięcia wybranych drzew. Na podstawie badań waloryzacyjnych sformułowano następujące wnioski:

- walory estetyczne drzewostanu na badanym terenie są w większości średnie;
- najwięcej drzew jest w wieku poniżej 15 lat;
- stan zdrowotny większości osobników jest bardzo dobry, nie wykazują oznak chorób czy żerowania szkodników;
- najwięcej drzew należy do klasy II – średniej.

Ogólne wyniki klasyfikacji drzew zobrazowano na rycinie 3. Za zgodą właściciela gospodarstwa do wycięcia przeznaczono 3 chore drzewa, których wiek nie przekracza 10 lat, takie jak: lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), jarzab pospolity (*Sorbus aucuparia*). Ponadto na badanym terenie występuje 31 okazów świerka pospolitego (*Picea abies*), z których 24 sztuki zostaną przesadzone w pobliżu dzierżawionego przez właściciela pastwiska dla koni,

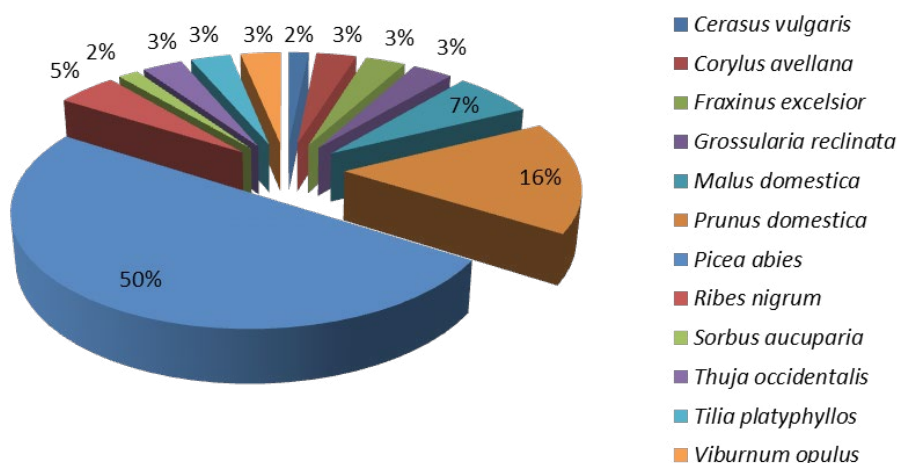

Fig. 2. The breakdown of trees and shrubs on the studied farm
Source: own work based on an inventory taken

Ryc. 2. Udział gatunków drzew i krzewów w badanym gospodarstwie
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji

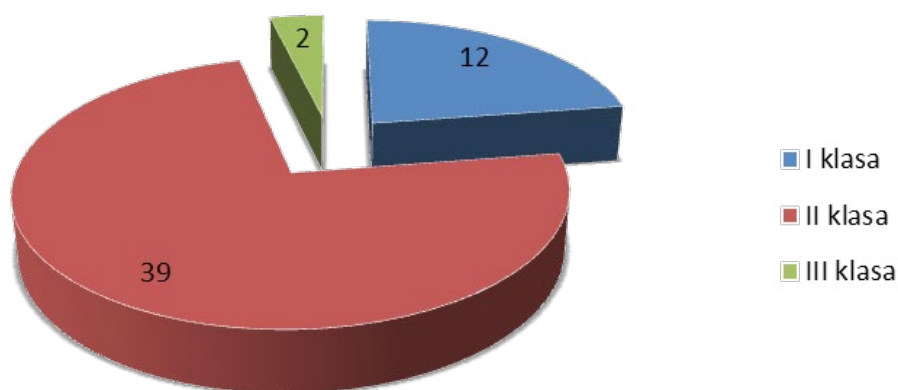

Fig. 3. A breakdown of the categories of aesthetic value of the trees on the property
Source: own work based on the research conducted

Ryc. 3. Udział liczbowy drzew w klasach waloryzacyjnych
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

turing horses and 7 were incorporated into the design concept.

A visual evaluation of the farmyard surfaces and fencing revealed them to be in unsatisfactory condition. The main pathway is made entirely of concrete as is the bordering around the buildings. These concrete elements clash with the harmony of the rural countryside, being more representative of an urban landscape. The rest of the farm yard is covered by a patchy lawn with visible bare spots. The plant species feature an abundance of grass species such as common meadow grass (*Poa pratensis*) and red fescue (*Festuca rubra*) and dicotyledonous plants like a large share of common dandelion (*Taraxacum officinale*) and broadleaf plantain (*Plantago maior*). The design concept includes redoing the yard surfaces and fencing, which was approved by the owner.

Landscape analysis and the project design

In conjunction with the landscape analysis, viewing points and panoramic views were determined. Three viewing points were identified facing the meadows, forest, pastures and a nearby farm. On the other side of the property behind the farm building, another three viewing points were identified looking out onto the forest, the summer horse pasture and agricultural fields. The line of sight on the study area runs from the farm

building to the edge of the forest, which is quite a distance from the farm. Another scenic element is the panoramic view on the north side of the farm that runs along three borders of the property. In addition, there were four interiors identified on the study area one of which can be classified as specific and 3 as objective interiors.

The design divides the property into 8 zones that can be functionally delineated as: landscaping-functional, passageways, playground and flower garden, living quarters, recreation and sports, educational, organic farming and other amenities.

The landscaped-functional area would be at the front of the lot, enhancing the appearance of the farm and providing aesthetic value. The functional aspect of this area comes from the fact that the fruit trees would be left here and fruit can be picked off of them. A driveway and parking spaces for tourists would be planned along with pathways leading up to the farm house and the playground area. The playground is to be fitted with safe equipment, and next to this there will be a flower bed for perennial plants that are traditional to country gardens. The farmhouse is where the owner lives. In the near future part of the building will be adopted into guest rooms. The recreation and sports area is intended to provide for leisure activities, namely horseback riding. There will be a paddock with different kinds of equipment for training horse jump-

ing like triple bars, trestles or an oxer along with a seating area for spectators to watch the horses and riders. An educational area would include pens for traditional farm animals like goats, sheep or donkeys. The agricultural area would include fruit trees, a vegetable garden and an herb garden that would give tourists a chance to gather fruit, vegetables, or herbs and at the same time learn about edible plants species and their requirements. This introduces the concept of an organic farm in which everything produced on the farm can be consumed on it. Other agritourism amenities would be a pond that can be stocked with fish, a gazebo and a bonfire pit. Each planned area incorporates the features commonly found in the contemporary model of an agritourism farm that would satisfy the needs of potential tourists.

Design guidelines

The following objectives were incorporated into the design work:

- to create a flowing plant arrangement typical for country gardens;
- to use native plants that are resistant to weather conditions, disease and pests, and that add to the natural beauty of the rural landscape;
- to design the outdoor arena for horseback riding;
- to use local construction materials, especially stone and timber;

natomiast 7 sztuk uwzględniono w koncepcji projektowej.

W wyniku oceny wizualnej nawierzchni i ogrodzenia ustalono, że ich stan jest niezadowalający. Główna ścieżka komunikacyjna jest w całości wykonana z betonu, podobnie jak opaski wokół budynków. Nawierzchnia ta jest elementem całkowicie dysharmonijnym oraz nadającym miejscu wręcz miejski charakter. Resztę powierzchni działki pokrywa słabo zwarty trawnik, z widocznymi ubytkami darni. W runi trawnika obficie występują takie gatunki, jak: wiechlina łąkowa (*Poa pratensis*), kostrzewa czerwona (*Festuca rubra*), a spośród roślin dwuliściennych duży jest udział: mniszka pospolitego (*Taraxacum officinale*) i babki zwyczajnej (*Plantago maior*). W projekcie przewidziano zmianę nawierzchni i ogrodzenia, które zostały zaakceptowane przez właściciela obiektu.

Analiza krajobrazowa i schemat funkcjonalny

W analizie krajobrazowej wyznaczono punkty i osie widokowe. W części frontowej wyznaczono trzy punkty widokowe, które prowadzą na łąki, las, pastwiska oraz pobliskie gospodarstwo. Z drugiej strony działki (za budynkiem gospodarczym) określono kolejne trzy punkty widokowe, z widokiem na las, pastwisko, na którym w sezonie letnim pasą się konie, oraz na pola uprawne. Na

badanym obszarze wyznaczono oś widokową prowadzącą od budynku gospodarczego, wzdłuż wjazdu, aż do granicy lasu znajdującego się w dużym oddaleniu od działki. Dodatkowym elementem ekspozycji jest ciąg widokowy, wyznaczony w części północnej działki, wytyczony wzdłuż trzech granic terenu. Ponadto, na badanym terenie określono cztery wnętrza z podziałem na konkretne (1) i obiektywne (3).

Teren działki został podzielony na osiem stref funkcjonalnych, jak: reprezentacyjno-użytkowa, komunikacyjna, zabaw i estetyczna, mieszkalna, rekreacyjno-sportowa, dydaktyczna, użytkowa, estetyczno-wypoczynkowa.

Strefa reprezentacyjno-użytkowa znajduje się we frontowej części działki i ma wpływ na wizerunek gospodarstwa, nadając mu walory estetyczne. Użytkowy charakter tej części wynika z pozostawionych tu drzew owocowych, z których można zbierać owoce. W strefie komunikacyjnej przewidziano drogę wjazdową oraz miejsca parkingowe dla turystów, a także ścieżkę prowadzącą do strefy mieszkalnej i strefy przeznaczonej dla dzieci. Strefa zabaw i estetyczna obejmuje plac zabaw, wyposażony w bezpieczne urządzenia, oraz pełni funkcję estetyczną z uwagi na zaplanowaną rabatę z nasadzeniami bylin, charakterystycznymi dla obszarów wiejskich. W strefie mieszkalnej znajduje się dom właściciela gospodarstwa, a w niedalekiej przyszłości część budynku gospodarczego zo-

stanie zaadaptowana na potrzeby agroturystyki. Kolejną strefą jest część rekreacyjno-sportowa, przeznaczona do uprawiania aktywnego wypoczynku związanego z jazdą konną. W tej strefie zaplanowano padok z urządzeniami urozmaicającymi treningi jak: triplebarre, koziołki czy okser oraz ławki umożliwiające widzom oglądanie koni i jeźdźców. W części dydaktycznej przewidziano kwatery dla tradycyjnych zwierząt gospodarskich, np. kóz, owiec, osłów. W strefie użytkowej zaplanowano nasadzenia drzew owocowych, warzywnik oraz ogródek zielarski, które umożliwią turystom zbiór owoców, warzyw, ziół, poznanie gatunków roślin jadalnych i ich wymagań. Ta część terenu nawiązuje do idei gospodarstwa ekologicznego, zgodnie z którą wszystko co jest wyprodukowane w gospodarstwie, może być w nim spożywane. W strefie estetyczno-wypoczynkowej przewidziano zbiornik wodny przeznaczony do zarybienia oraz altanę i miejsce na ognisko. Każda z proponowanych funkcji obszaru uwzględnia elementy charakterystyczne dla współczesnego modelu gospodarstwa agroturystycznego, które zaspokoją potrzeby potencjalnych turystów.

Fig. 4. An example of a wooden pathway
Source – źródło: <http://forum.poradnikogrodnicy.pl>

Ryc. 4. Przykładowa nawierzchnia drewniana

Fig. 5. An example of stone pathway
Source – źródło: www.suprabit.pl/kamien/galeria.php

Ryc. 5. Przykładowa nawierzchnia kamienna

- to design a pond that enhances the surroundings on the property;
- to design facilities for housing and learning about farm animals;
- to incorporate an orchard, vegetable garden and herb garden into the design;
- to link the various areas on the farm with appropriate pathways and driveways.

Description of elements to be used on the agritourism farm

The design concept based on the objectives mentioned above fits the individual elements nicely together within the overall layout.

Part of the front yard and other lawns around the farmyard will have wooden fencing. Other parts of the property will be fenced with low cost wire fencing. There is a total of approximately 220 m of pathways in the design that will be done in wood or shale stones. The wooden paths are

0.8 m in width and the stone paths are 1.0 m. The materials used in the design concept are readily available and appropriate for a farm setting (Fig. 4 and 5).

Access to the farmyard will be via an entrance road designed with a long ivy-covered trellis. The driveway will be surfaced with large flat shale stones and grass interspersed between the stones. The driveway will end at a parking area with four spaces, 5.0 m x 8.0 m each. One existing wide-leaved lime tree (*Tilia platyphyllos*) and two additional lime trees moved in to the farmyard will shade the parking area. The four parking spaces are to be bordered off with low compact shrubs.

There is a path from the farm yard up to the farm house, which will be remodelled to provide guest rooms. Plants common in country yards will be planted near the entrance to the farm house, for example flox, night-scented stock, camomile or marigolds.

A landscaped area is planned behind the farm house on the street

side. The design objectives called for retaining the existing fruit trees already there. Flowerbeds are planned to go on the west and south side of the farm house with a variety of flower species and low leafy shrubs. Then, along the outer edge of the yard coniferous and deciduous shrubs are planned in a range of height and colors as well as short perennial plants. Smaller flowerbeds are designed to curl around in a pattern from the building to the plantings along the border. In the middle of this arrangement will be a quaint wicker horse and cart (Fig. 6).

A path of shale slabs with grass interspersed will lead up to the farmhouse. Then, beyond the farm building on the right the path will pass a corner of the yard to be set aside as a children's area. In keeping with the objective of providing a safe playground, this area is to be shaded by partially encircling the playground with appropriate greenery. In addition, care was taken to ensure that plants included here are resistant to damage and present no hazard

Wytyczne projektowe

Na potrzeby prac projektowych przyjęto następujące założenia:

- stworzenie swobodnego układu kompozycyjnego, typowego dla ogrodów wiejskich;
- wprowadzenie nasadzeń rodzimych, odpornych na warunki klimatyczne, choroby i szkodniki, wnoszących ważne wartości przyrodnicze do krajobrazu wiejskiego;
- wytyczenie padoku (ujeżdżalni) umożliwiającego uprawianie jazdy konnej;
- wykorzystanie miejscowych materiałów budowlanych, zwłaszcza kamienia i drewna;
- zaplanowanie zbiornika wodnego poprawiającego mikroklimat w obrębie działki;

- wprowadzenie zwierząt gospodarskich w celach dydaktycznych;
- zaplanowanie sadu owocowego i ogródka warzywno-zielarskiego;
- wytyczenie funkcjonalnych ścieżek komunikacyjnych łączących zaplanowane strefy.

Opis elementów zagospodarowania terenu

Koncepcja projektowa opracowana na podstawie przyjętych wytycznych ma swobodny układ kompozycyjny, a poszczególne jej elementy harmonijnie łączą się ze sobą.

Część frontowa działki i fragmenty terenu w obrębie działki

zostaną otoczone ogrodzeniem wykonanym z drewna. Pozostała część działki ze względu na niski koszt będzie ogrodzona siatką karbowaną. Ogólna długość ciągów komunikacyjnych zaprojektowanych w ogrodzie, wykonanych z drewna i łupka, wynosi w przybliżeniu 220 m. Szerokości ścieżek wynoszą od 0,8 m (nawierzchnia drewniana) do 1,0 m (nawierzchnia kamienna). Materiały użyte w koncepcji projektowej są łatwo dostępne oraz nadają się do gospodarstwa wiejskiego (ryc. 4, 5).

Na teren działki prowadzi droga wjazdowa, którą urozmaicono długą pergolą pokrytą pnączami. Wjazd zostanie wyłożony łupkiem, a przestrzeń pomiędzy kamieniami będą wypełnione trawnikiem. Podjazd prowadzi na parking, w którego obrębie zaplanowano cztery stanowiska dla samochodów, każde o wymiarach 5 m x 8 m. Cień na parkingu zapewni lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) oraz dwa okazy lipy szerokolistnej poza granicami działki. Każde stanowisko zostało oddzielone od siebie zwartymi nasadzeniami niskich krzewów.

Zaprojektowana na działce ścieżka prowadzi w kierunku budynku gospodarczo-mieszkalnego, w którym będą mieszkać turyści po przekształceniu jego części w bazę noclegową. Przy wejściu do tego budynku zaplanowano nasadzenia roślin charakterystycznych dla obszarów wiejskich (flokсы, maciejka, rumianek, nagietek).

Fig. 6. Wicker garden sculpture

Source – źródło: <http://forum.budujemydom.pl/Meble-ogrodowe-t7588.html&st=20>

Ryc. 6. Wiklinowa rzeźba w ogrodzie

for children from thorns or poisonous berries. Included in the species selected are, for example, 'Sibirica' dogwood (*Cornus alba* 'Sibirica') and vanhoutte spirea 'Gold Fountain' (*Spiraea x vanhouttei*) [Yearley and Berliński 2008]. Flowering plants were not chosen for this area, because as Berndt-Kostyrzewska [1997] observes, "Children prefer wild places," around which they can play without worrying about damaging the plants. The next feature of the design concept is the recreational area, which will also have a path leading up to it from the farm house and farm building or across the lawn along the east wall. Here there will be not only the amenities that meet the needs of guests and provide a sense of security, but also facilities that satisfy recreational needs. These needs can be satisfied by providing places for doing sports, relaxing, or pursuing other leisure time interests or participating in traditional rural activities [Berndt-Kostyrzewska 1997].

A path made of wooden materials (Fig. 4) will lead up from the farm building. At a short distance from the entrance to the farm building will be the outdoor riding arena for horseback riding. The paddock area is roughly 700 m² and it will be fenced in a circle with wooden pickets. Outside of the arena there will be benches with deciduous trees and shrubs planted that provide some shade. Near the riding area a wooden gazebo will add character to the space.

The educational area plans to feature animal pens for goats, sheep and donkeys that will be bordered with compact shrubbery and a few trees. A bit further on there will be a functional area for fruit trees and a vegetable-herb garden. Planting beds that are 1 m x 1 m will be marked off for growing vegetables and herbs, separated for different types of species. In another separate area there will be aromatic plants such as lavender (*Lavendula angustifolia*), basil (*Ocimum basilicum*) and rosemary (*Rosmarinus officinalis*). In addition, some of the shrubs currently growing at the front of the property, blackcurrant (*Ribes nigrum*) and gooseberry (*Ribes grossularia*), will be replanted here.

An attractive feature of the design is the pond, which occupies roughly 500 m² and which can be stocked with fish to give guests a chance to try their hand at fishing. A wooden deck in the shape of the letter T will be installed on the edge of the pond for easier fishing or perhaps for sunbathing. The path leads from the pond on to a small interior separated by shrubs and trees that reveals a wooden swing inside. A wooden bridge is also planned to go over the narrow part of the pond. Other design features are a gazebo looking out over the pond and a bonfire pit cordoned off by a semi-circular wall with climbing ivy. A weeping willow (*Salix sepulcralis*) placed near the gazebo will add additional natural beauty.

Small architectural elements

The design concept creates an overall compositional arrangement and foresees the use of small architectural elements which fit in with the rural landscape, such as:

- a gazebo – in an octagonal shape that is 25 m² in area and about 3.5 m high, built mainly of wood with a thatched roof;
- wooden benches – semi-circular or straight; the benches are 2 m long and the seat width is 0.5 m;
- a wooden trellis in a simple design;
- a bonfire pit – in a circular shape 1.2 m in diameter, built out of firebricks and fenced with a stone wall 1.70 m high;
- a wooden bridge – simple in design, 4 m long and 1.2 m wide with railings;
- a wooden deck – in the shape of a T, no railings, 5 m long, 1.2 m long on the short end, 3.35 m the length of the T;
- a wooden swing with a seat 1.5 m long;
- a terrace – planned along the back wall of the farm house, made of wood, 7.0 m x 2.0 m, with a wooden bench and table;
- wooden umbrella roofs for animals – square, 2 m high, 2.9 m long;
- a wooden entranceway – 2.5 m high and 7 m wide;

Część reprezentacyjna została usytuowana za budynkiem mieszkalnym, od strony ulicy. Zgodnie z przyjętymi założeniami pozostawiono tu istniejące drzewa owocowe. Przy zachodniej i południowej ścianie domu zaplanowano rabatę złożoną z wielu gatunków kwiatów, skomponowanych z niskimi krzewami liściastymi. Na obrzeżach tej części działki zaproponowano nasadzenia krzewów iglastych i liściastych zróżnicowanych pod względem wysokościowym i kolorystycznym, a także niskie byliny. Elementem łączącym budynek mieszkalny z nasadzeniami jest falisty układ niewielkich rabat. W środku tej kompozycji uwagę przykuje rzeźba z wikliny przedstawiająca konia zaprzęgniętego do wozu (ryc. 6).

Z budynku mieszkalnego poprowadzi ścieżka z fragmentów łupka na tle trawnika. Przechodząc do budynku gospodarczego, po prawej stronie ścieżki zaplanowano zakątek dla najmłodszych gości. Zgodnie z zasadami urządzania bezpiecznych placów zabaw zwrócono uwagę na zacienienie tego fragmentu terenu poprzez częściowe otoczenie miejsca zielenią. Ponadto zaplanowano tu nasadzenia roślin odpornych na uszkodzenia i niestwarzających zagrożeń dla dzieci, np. poprzez kolce czy trujące owoce. Wybrano np. takie gatunki, jak: dereń biały 'Sibirica' (*Cornus alba 'Sibirica'*), tawuła van Houtte'a 'Gold Fountain' (*Spiraea x vanhouttei*) [Yearley, Berliński 2008]. Nie wprowadzono w tym

miejscu roślin kwiatowych, gdyż jak zauważa Berndt-Kostyrzewska [1997], „dzieci wolą miejsca dzikie”, które pozwalają na zabawę bez obaw o uszkodzenie roślin. Kolejnym elementem koncepcji jest część wypoczynkowa, do której prowadzi przejście przez budynek gospodarczo-mieszkalny lub przez trawnik przy jego wschodniej ścianie. W tej części zaplanowano wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwoliłyby na zaspokojenie nie tylko potrzeb bytowych i bezpieczeństwa turystów, ale także rekreacyjnych. Można tego dokonać poprzez wytyczenie w terenie miejsc do uprawiania sportów, relaksu, rozwijania zainteresowań czy uczestniczenia w tradycyjnych pracach wiejskich [Berndt-Kostyrzewska 1997].

Z budynku gospodarczego będzie wiodła ścieżka z nawierzchnią drewnianą (ryc. 4). W bliskiej odległości od wyjścia z budynku gospodarczego zaplanowano plac – padok (ujeżdżalnię) umożliwiający uprawianie jazdy konnej. Powierzchnia placu w przybliżeniu wynosi 700 m², a jego granice wyznacza ogrodzenie w kształcie okręgu z drewnianych desek. Na obrzeżach ujeżdżalni zaplanowano ławki, nasadzenia drzew i krzewów liściastych oraz iglastych, które zapewnią częściowe zacienienie. Elementem urozmaicającym przestrzeń w pobliżu ujeżdżalni będzie drewniana pergola.

Zaplanowane w części dydaktycznej stanowiska dla zwierząt gospodarskich (kozy, owcy i osła) będą

odizolowane zwartą roślinnością krzewiastą, wprowadzono tu także kilka drzew. Dalej zlokalizowano część użytkową, w której przewidziano drzewa owocowe i ogródek warzywno-zielarski. Do uprawy warzyw i ziół wytyczono kwatery o wymiarach 1 m x 1 m, oddzielnie dla różnych gatunków roślin. W wydzielonych miejscach znajdują się aromatyczne rośliny, jak np. lawenda wąskolistna (*Lavendula angustifolia*), bazylika pospolita (*Ocimum basilicum*), rozmaryn lekarski (*Rosmarinus officinalis*). Ponadto zostaną tu przesadzone krzewy, pierwotnie znajdujące się w części frontowej działki, tj. czarna porzeczka (*Ribes nigrum*) czy agrest (*Ribes grossularia*).

Atrakcyjnym elementem kompozycji jest zbiornik wodny o powierzchni około 500 m², który po zarybieniu umożliwi turystom uprawianie wędkarstwa. W tym celu nad brzegiem zbiornika zaplanowano drewniany pomost w kształcie litery T, który ułatwi wędkowanie czy też opalanie. Dalej ścieżka prowadzi do niewielkiego wnętrza, wydzielonego przez roślinność krzewiastą i drzewiastą, w którym umiejscowiono drewnianą huśtawkę. Nad zwężoną częścią zbiornika zaprojektowano drewniany mostek. Zaplanowano też altanę z widokiem na staw oraz miejsce na ognisko wydzielone półkolistym murem, po którym będą pięły się pnącza. W pobliżu altany funkcję ozdobną będzie pełniła wierzbka płacząca (*Salix sepulcralis*).

Mała architektura

Koncepcja projektowa zakłada stworzenie układu kompozycyjnego oraz zaplanowanie takich elementów małej architektury, które będą nawiązywać do krajobrazu wiejskiego, jak:

- altana – w kształcie ośmiokąta o powierzchni 25 m² i wysokości około 3,5 m, zbudowana głównie z drewna, z dachem pokrytym słomą;
- ławki – wykonane z drewna, półkoliste oraz prostokątne, długość ławek wynosi 2 m, szerokość siedziska – 0,5 m;
- pergola – wykonana z drewna, o prostej konstrukcji;
- miejsce na ognisko – w kształcie okręgu o średnicy 1,2 m, obudowane ceglami żaroodpornymi, otoczone kamiennym murkiem o wysokości 1,70 m;
- most – drewniany o prostej konstrukcji, długości 4 m i szerokości 1,2 m, z barierkami;
- pomost – z drewna, w kształcie litery T, bez barierek, długości 5 m, szerokości w węższej części 1,2 m, w szerszej – 3,35 m;
- huśtawka – z elementów drewnianych, długość siedziska wynosi 1,5 m;
- taras – przewidziany na tylnej ścianie budynku mieszkalno-gospodarczego, wykonany z drewna, o wymiarach 7,0 m x 2,0 m, wyposażony w drewnianą ławę oraz stół;
- wiaty dla zwierząt – z drewna na planie kwadratu, wysokości 2 m, długości – 2,9 m;
- pergola wjazdowa – z drewna, wysokości 2,5 m i szerokości 7 m;
- plac zabaw – przewidziano 3 urządzenia zabawowe (zjeżdżalnia, domek, piaskownica), wykonane z elementów drewnianych;
- ujeżdżalnia – o powierzchni 700 m², wysypana piaskiem, który jest materiałem ułatwiającym koniom poruszanie się i łatwo je utrzymać w czystości;
- ogrodzenie – przewidziano 4 rodzaje ogrodzeń, we frontowej części działki i – z drewnianych desek, wysokości 1,5 m, w pozostałej części działki – z metalowej siatki karbowanej wysokości 1,5 m, na granicy strefy dydaktycznej – z krótkich drewnianych desek, w celu oddzielenia sadu i warzywnika – z belek o wysokości 0,5 m.

Projektowana roślinność

Materiał roślinny użyty w koncepcji projektowej obejmuje pozostawionych na działce 25 gatunków drzew i krzewów istniejących oraz 80 gatunków roślin projektowanych. Pośród nich są drzewa liściaste (13 gatunków), drzewa i krzewy iglaste (8 gatunków), krzewy liściaste (19 gatunków), byliny i rośliny jednoroczne (35 gatunków), warzy-

wa (3 gatunki), pnącza (2 gatunki). Dobór roślin był podyktowany potrzebą wpisania ogrodu w krajobraz wiejski. W związku z tym wykorzystano rodzimą roślinność tworzącą swobodny układ kompozycyjny. Zaproponowaną zielen i elementy zagospodarowania na terenie opracowania zobrazowano graficznie na rycinie 7.

Podsumowanie

Zaprezentowana koncepcja projektowa jest propozycją przystosowania terenu zieleni w gospodarstwie na potrzeby agroturystyki. Realizacja założeń projektowych umożliwi turystom wypoczynek bierny i czynny na świeżym powietrzu, a także poznanie podstawowych prac związanych z wiejskim obrządkiem. Przykład ten doskonale obrazuje rolę zagospodarowania w kreowaniu oferty turystycznej. Podział terenu na strefy, funkcjonalny układ komunikacyjny, atrakcyjne elementy małej architektury i zieleni komponowana mają wpływ na wizerunek gospodarstwa oraz zapewniają turystom szereg możliwości spędzania czasu wolnego. Na podstawie wykonanych badań można przyjąć, że:

- teren zieleni w zagrodzie jest wizytówką obiektu;
- atrakcyjne wyposażenie przestrzeni urozmaica turystom pobyt w gospodarstwie;

- a playground – with three pieces of wooden playground equipment: a slide, a house and a sand-box;
- a paddock – 700 m² in area, with a surface of sand, which is easy for horses to walk on and is easy to keep clean;
- fencing – 4 types of fencing were planned: at the front of the property with wooden pickets 1.5 m high, around the rest of the property 1.5 m wire fencing, around the educational area and to separate the orchard and vegetable garden made of pickets 0.5 m high.

Designed greenery

The plants used in the design concept include 25 species of trees and shrubs that are currently located and will be kept on the farm and 80 species of plants to be brought in, including: deciduous trees (13 species), coniferous trees and shrubs (8 species), deciduous shrubs (19 species), perennial and annual plants (35 species), vegetables (3 species) and climber plants (2 species). The plants used in the design were chosen out of a need for having a garden in a rural landscape. As a result, native plants were used that create a flowing compositional arrangement. The proposed greenery and design elements are presented in graphic form in Figure 7.

Conclusion

The design presented is a concept for using the green areas on a farm for the purposes of conducting agritourism. Implementing this design would allow guest visitors to participate in passive and active recreation in the out-of-doors while being able to learn the basics of how a farm works. This paper provides an excellent example of the role of designing the spatial arrangement for setting up an agritourism business. Dividing up the design area into functional zones, designing convenient pathways, adding attractive architectural elements and designing plant arrangements all has an impact on the vision of the farm and offers potential tourists a range of opportunities for spending leisure time. Based on the work done in this study it can be assumed that:

- the green areas on the farm are what draws visitors to the site;
- arranging the space in an appealing way enhances the tourist experience on the farm;
- sports and recreational facilities encourage guests to spend leisure time in an active way;
- the design concept makes it possible to target different prospective groups, e.g. related to horseback riding, fishing, animal care, etc.;
- utilizing the orchard and vegetable garden enables tourists to partake of healthy food;
- allocating areas adapted to the needs of different types of users

increases guests sense of security on the farm;

- greenery composed of native plant species highlights the rural charm of the farm and allows visitors to experience the rural landscape;
- the developed rural property would motivate potential visitors to make a choice to participate in agritourism based on their particular needs;
- the overall design of this site provides an opportunity for a unique agritourism experience that is competitive on the market.

Iwona Polucha

Department of Landscape Architecture and Agritourism
Faculty of Environmental Management and Agriculture
University of Warmia and Mazury in Olsztyn

Endnote

¹ Quotation from Oscar Wilde, <http://quotationsbook.com/quote/15179> [access on 10.04.2012].

- urządzenia sportowo-rekreacyjne zachęcają gości do aktywnego wypoczynku;
- zagospodarowanie pozwala na stworzenie oferty tematycznej (np. związanej z jazdą konna, wędkarstwem, opieką nad zwierzętami itp.);
- zaplanowanie sadu i warzywnika umożliwia turystom spożywanie zdrowej żywności;
- wydzielenie przestrzeni dostosowanej do potrzeb różnych kategorii użytkowników zwiększa ich bezpieczeństwo w gospodarstwie;
- zieleń komponowana z rodzimych gatunków roślin podkreśla wiejski charakter zagrody i przybliża turystom krajobraz wiejski.
- urządzony teren zieleni motywuje turystów do wyboru obiektu zgodnie z własnymi potrzebami;
- otoczenie obiektu pozwala wyróżnić ofertę agroturystyczną i uczynić ją konkurencyjną.

Iwona Połucha

Katedra Architektury Krajobrazu

i Agroturystyki

Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Przypis

¹ Cytat autorstwa Oscara Wilde’a w swobodnym tłum. z języka angielskiego: “flowers are as common in the country as people are in London”, <http://quotationsbook.com/quote/15179> [dostęp 10.04.2012].

Literature – Literatura

1. Berndt-Kostyrzewska J., 1997. Obsługa ruchu turystycznego na wsi. FORMAT-AB, Warszawa, 15, 110–111.
2. Kondracki J., 1998. Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 99–103.
3. Marks E., Młynarczyk K., Połucha I., Jaszczak A., 2003. Ocena terenów zieleni w gospodarstwach agroturystycznych. Folia Horticulturae, Suplement 2, 117–119.
4. Oznaczenia graficzne stosowane w projektach zagospodarowania działki lub terenu, PN-B-01027:2002. Polski Komitet Normalizacyjny, 11 lipca 2002 r. oraz wybrane oznaczenia PN-71/B-01027 Polski Komitet Normalizacyjny, 27 lipca 1971 r.
5. Ustawa Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.).
6. PN-EN 1177:2009. Nawierzchnie placów zabaw amortyzujące upadki, Polski Komitet Normalizacyjny.
7. Yearley D., Berliński D., 2008. Bezpieczny plac zabaw. Publikacja UOKiK, Warszawa, 14–15.
8. Strona Urzędu Gminy Barciany, <http://www.barciany.pl> [15.01.12].
9. Jezioro Oświn – szum ptasich skrzydeł, <http://www.polskaniezwykla.pl/attraction/127.id> [10.12.12].
10. Pałace i dworki, http://zabytki_warmia.republika.pl/dworki.html [dostęp 27.10.10].